

Kryteria reorganizacji szkół określone przez rząd są sprzeczne z Konstytucją RL

kurierwilenski.lt/2023/05/03/kryteria-reorganizacji-szkol-okreslane-przez-rzad-sa-sprzeczne-z-konstytucja-rl/

May 3, 2023

Czytaj również...

[Czy polska szkoła w Krasławiu będzie istnieć?](#)

[„Kartki z podróży” Adrian Zacharewicz \[Z GALERIA\]](#)

[Antysemicka wypowiedź posła wywołała międzynarodową reakcję](#)

„Sąd Konstytucyjny wyraźnie orzekł, że rząd i ministerstwo oświaty w dużym stopniu przekroczyli swe kompetencje” — komentuje posłanka Beata Pietkiewicz.

Sąd Konstytucyjny odniósł się do wniosku 57-osobowej grupy parlamentarzystów. Zwrócili się oni do SK, by zbadał on, czy ustalane przez rząd kryteria, od których zależy reorganizacja lub rozwiązanie szkół samorządowych, są zgodne z Konstytucją. Złożony w ubiegłym roku dokument został podpisany przez parlamentarzystów z opozycji: „Chłopów”, socjaldemokratów, Związku Demokratów i in. frakcji. Podpisali go również polscy posłowie, Beata Pietkiewicz, Rita Tamašunienė, Czesław Olszewski.

Czytaj więcej: [„Przegląd” BM TV z Pietkiewicz, Ilkiewiczem i Janczysem. „Wyborcy chcą Polaków z różnych partii”](#)

Pogwałcenie idei samorządności

— Uważam za sprawiedliwe orzeczenie Sądu Konstytucyjnego, który wypowiedział się w sprawie pogwałcenia samorządności — mówi posłanka Beata Pietkiewicz w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”. — Zgodnie z prawem o samorządności, to właśnie samorząd musi decydować o zasadach funkcjonowania i losie samorządowej szkoły, gdzie i jak może ona działać. To samorząd najlepiej zna potrzeby mieszkańców, wie, w jakiej miejscowości jaka jest liczba dzieci i wie, ilu dzieci jest w stanie kształcić. Odgórne, rządowe regulacje w tak ważnej sprawie są naprawdę niedobre dla idei samorządności. Sąd Konstytucyjny wyraźnie orzekł, że rząd i ministerstwo oświaty w dużym stopniu przekroczyli swe kompetencje — komentuje Beata Pietkiewicz.

Jak mówi, potrzebna jest obecnie zmiana kryteriów stosowanych wobec szkół, np. dotyczących minimalnej liczby uczniów (w niesławnym rozporządzeniu resortu oświaty te szkoły, które posiadają mniej niż 60 uczniów, podlegają reorganizacji — przyp. red.), które są istotne nie tylko dla samorządowych szkół mniejszości narodowych, ale też prywatnych placówek edukacyjnych pracujących jako stowarzyszenia.

Uwzględnić specyfikę

Kierownik wydziału oświaty i sportu administracji Samorządu Rejonu Solecznickiego Regina Markiewicz komentując decyzję Sądu Konstytucyjnego, mówi, że samorząd od zawsze zwracał uwagę decydentów na specyfikę regionu oraz na to, że nie wolno kompletować klas według tej zasady, którą proponował resort oświaty.

— Podczas tworzenia sieci szkół muszą być uwzględnione regionalne różnice i możliwości konkretnego samorządu. Każdy samorząd na Litwie ma własną specyfikę i inne warunki. Rejon wileński otacza Wilno, my zaś jesteśmy rejonem przygranicznym. Poza tym mamy szkoły mniejszościowe, których nigdy nie skompletujemy w wystarczającej mierze, nakreślonej odgórnie. Ponieważ nie zgodziliśmy się z narzuconym kompletowaniem klas, sprawa znalazła się w sądzie. Teraz Sąd Konstytucyjny orzekł, że rząd, przyjmując rozporządzenie w sprawie prawideł tworzenia sieci szkół, naruszył Konstytucję. To potwierdzenie tego, że to realny problem, który trzeba rozwiązać. 139 szkół na Litwie w 2022–2023 roku szkolnym skompletowało klasy mniejsze niż to było wymagane. Podobna sytuacja występuje w 50 samorządach, ale zostaliśmy oskarżeni tylko my — wskazuje Regina Markiewicz.

WIĘCEJ NIŻEJ | Reklama na podst. ust. użytkownika.

Czytaj więcej: [Regina Markiewicz „Polakiem Roku 2017”](#)

Kryteria wymagają ponownego rozpatrzenia

— Decyzja Sądu Konstytucyjnego w praktyce oznacza, że wszelkie kryteria, które miały wejść w życie w styczniu 2024 r., szczególnie te ilościowe — np. ilu uczniów może być w klasach, czy mogą być te klasy łączone, kiedy mogą one być łączone — na razie nie wejdą w życie. To oznacza, że szkoły mniejszości narodowych, które należały do samorządów, na razie będą rządzić się według poprzednich zasad. Nie będzie potrzeby zamykania tych szkół, jeżeli nie odpowiadają one nowym kryteriom ustalonym przez rząd, a które Sąd Konstytucyjny uznał za niekonstytucyjne — komentuje dr nauk prawnych Katarzyna Bogdziewicz, wykładowczyni na Uniwersytecie Michała Römera w Wilnie.

— Decyzję Sądu Konstytucyjnego oceniam pozytywnie. Mówimy tu o szkołach mniejszości narodowych, jednak proponowane zmiany były krytykowane również w innych regionach Litwy, gdzie społeczeństwo rzeczywiście się wyludnia i gdzie zamknięcie szkoły lub zamknięcie gimnazjum i pozostawienie tylko szkoły podstawowej prowadziłyby do wyludnienia. Dla przykładu, gdyby zamknięto szkołę w Neryndze, pozostałoby tam tylko turyści, bo rodziny by powyjeżdżały. Na pewno te kryteria powinny być rozpatrzone od nowa i przyjęte w odpowiednim akcie prawnym — wskazuje dr Katarzyna Bogdziewicz.

Obecnie potrzebna jest zmiana rządowych regulacji niezgodnych z litewską Konstytucją
| Fot. Marian Paluszkiwicz

Orzeczenie Sądu Konstytucyjnego

„Zasady reorganizacji sieci szkół samorządowych, gdy kryteria są ustalane przez rząd, są niezgodne z Konstytucją” — orzekł w środę Sąd Konstytucyjny.

SK uznał też za niekonstytucyjne zapisy określające wymogi formalne (ilościowe), jakie muszą spełnić samorządowe szkoły ogólnokształcące.

SK stwierdził, że prawo samorządów do decydowania o sieci szkół nie jest nieograniczone, ale ustawa o oświacie musi określać jasne kryteria, a dopiero potem mogą być one skonkretyzowane w przepisach ustanowionych przez rząd.

„Sąd Konstytucyjny podkreślił, że dopiero po ustaleniu poprzez Ustawę o oświacie kryteriów, jakie muszą spełniać szkoły realizujące programy kształcenia ogólnego, znaczenie poszczególnych kryteriów może być określone w poustawowych aktach prawnych, m.in. w przepisach zatwierdzonych przez rząd” — mówi się w środowym orzeczeniu sądu.

Za niezgodne z konstytucją SK uznał pkt 1.2.4 (Szkoły początkowe, progimnazja lub gimnazja, w których uczy się mniej niż 60 uczniów, są reorganizowane lub likwidowane, z wyjątkiem szkół niepaństwowych, ośrodków socjalizacji dziecięcej, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych. Zaleca się przyłączenie lub złączenie szkół, w których programy kształcenia ogólnego są realizowane w tym samym języku nauczania), 1.2.26 (W szkole typu gimnazjum (...) tworzy się co najmniej dwie III klasy gimnazjalne, z wyjątkiem przypadków, gdy może zostać utworzona jedna III klasa gimnazjum). Przeczą Konstytucji również pkt 1.2.41, 1.2.42, 1.2.42, 1.2.43 uchwały Rządu nr 1110 z dnia 22 grudnia 2021 r., której data wejścia w życie została przesunięta.

Niniejsza uchwała Sądu Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem 2 stycznia 2024 r., aby nie zakłócać procesu edukacyjnego i dać Sejmowi czas na wyeliminowanie sprzeczności.

Czytaj więcej: [Sąd Konstytucyjny zawyrokuje, czy akcja Tapinasa zaszkodziła AWPL-ZChR](#)

Resort oświaty: konieczna korekta

Ministerstwo Edukacji, Nauki i Sportu odniosło się do orzeczenia sądu w komunikacie prasowym. „Ministerstwo zastosowało się do regulacji prawnej, która obowiązuje od 1 lipca 2011 r. Kierowały się nią wszystkie rządy. Sąd Konstytucyjny orzekł, że podstawowe kryteria muszą być określone ustawą, zaś szczegółowe muszą być już ustalone uchwałami rządu. Aby decyzja rządu była zgodna z Konstytucją, konieczna będzie korekta przepisów Ustawy o oświacie” — informuje się w komunikacie.
